

Ruta

2

**Monistrol de Montserrat
coll de Can Maçana, pel
monestir de Montserrat,
Sant Jeroni, el Montgròs,
coll de Port i la Portella**

Descripció
de la ruta

Versió 2010

Ruta 2 Monistrol de Montserrat - can Maçana

Direcció i conceptualització: Jordi López Camps
Elaboració dels itineraris: Ramon Ribera-Mariné
Actualització dels itineraris: Jordi López Camps i Josep Nuet Badia
Elaboració de continguts: Josep Nuet Badia
Disseny gràfic i realització: Josep Nuet Badia
Imatges gràfiques: Jordi López Camps, Josep Nuet Badia i Arxiu de Montserrat

© Patronat de la Muntanya de Montserrat, 2010
Patronat de la Muntanya de Montserrat
La Rambla, 130 / 08002 Barcelona

ISBN: 978-84-393-8329-1

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 3.0 Espanya de Creative Commons, el text complet de la qual es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>. Així doncs, se'n permet còpia, distribució i comunicació pública sempre que se citi l'autor del text i la font (Ramon Ribera-Mariné, Jordi López Camps i Josep Nuet Badia). No es poden fer usos comercials d'aquesta publicació ni obres derivades.

2 Monistrol de Montserrat Enllaç - coll de Can Maçana

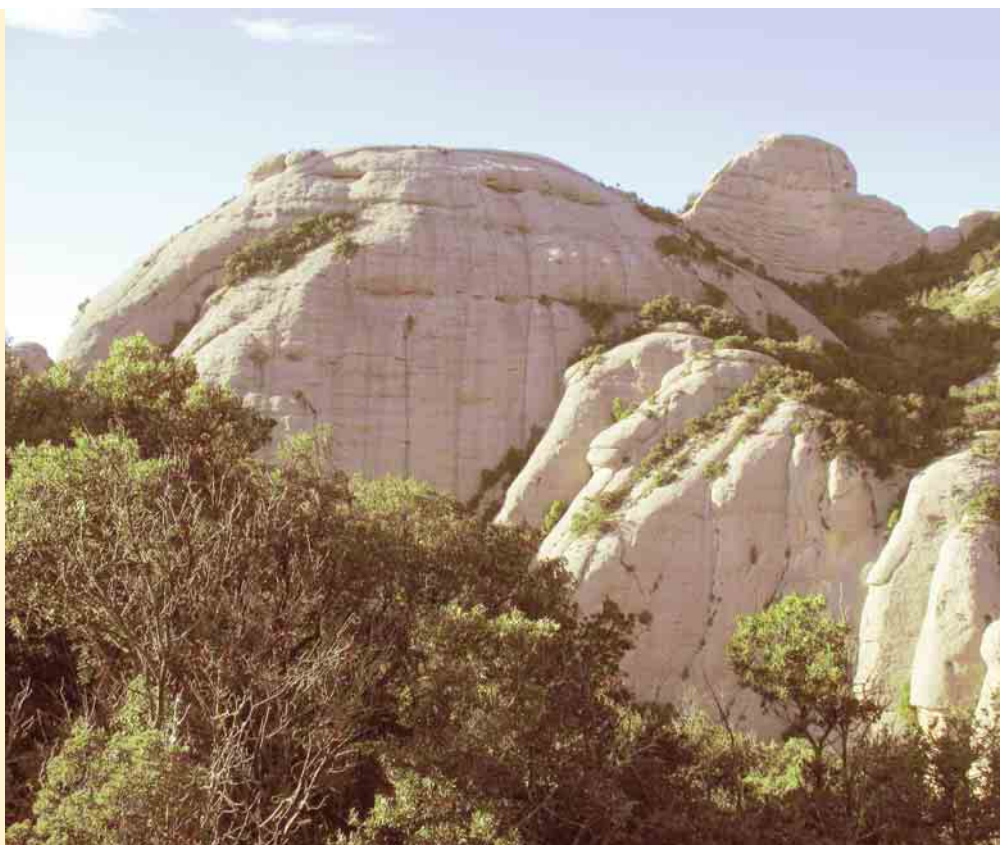
pel monestir de Montserrat, Sant Jeroni, el Montgròs, coll de Port i la Portella

Itinerari

Es tracta d'una versió expandida de la travessa de la muntanya, que inclou els seus dos punts més emblemàtics, el mirador de Sant Jeroni i el Montgròs, que permet la millor versió de conjunt de la seva geografia; no s'inicia, però, com de costum, al monestir, sinó en el seu punt més baix, Monistrol, que està comunicat doblement per tren en dos punts, per enfilet-se en un tercer moment al monestir mateix, i d'allí creuar fins a l'extrem occidental del massís, on actualment hi ha un còmode aparcament de cotxes amb zona de pícnic.

Durada: 7 hores i 11 minuts
 Desnivell: 974 metres
 Distància: 18,420 quilòmetres
 Ascensió acumulada: 2.321 metres
 Altitud màxima: 1.091 metres
 Altitud mínima: 117 metres

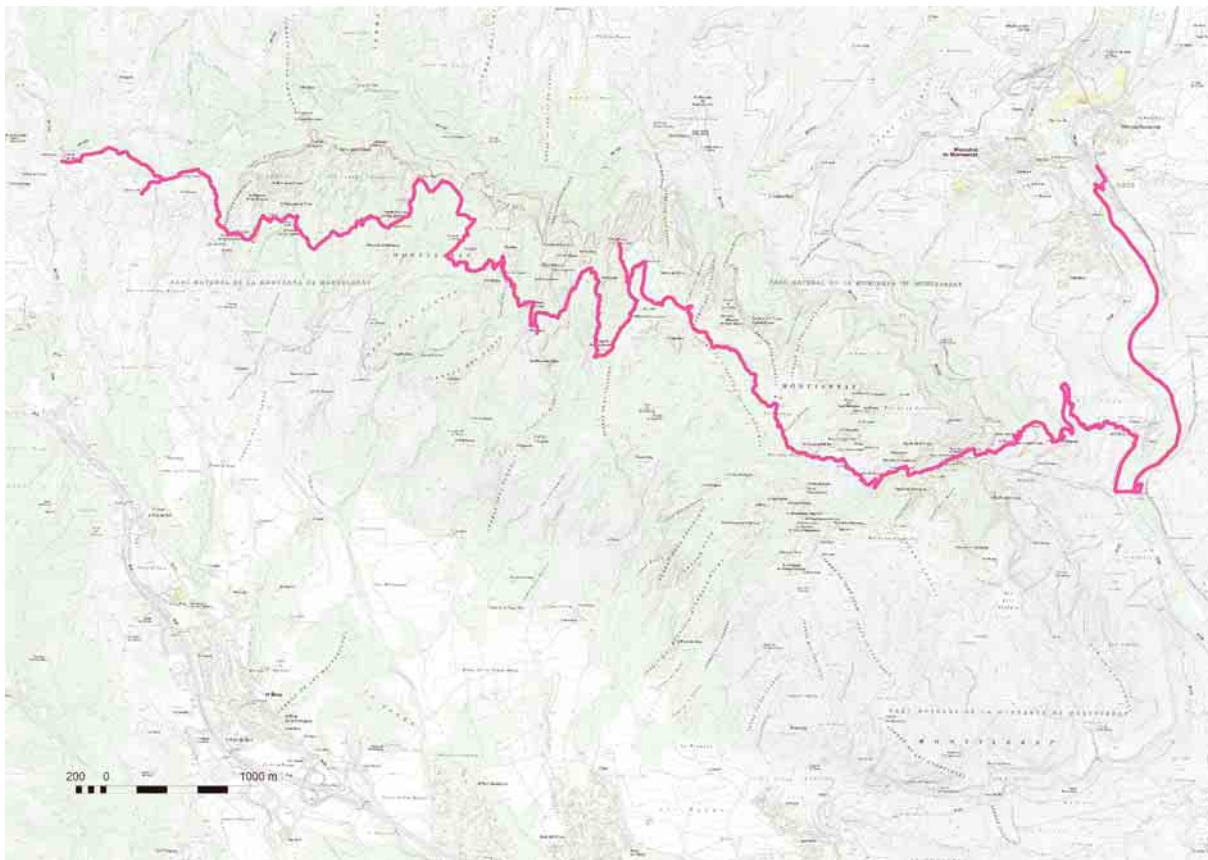
El Montgròs i
la roca Plana
dels Llamps.

© Foto: J. Nuet Badia

Ruta 2 Monistrol de Montserrat - can Maçana

Recorregut de la ruta

© Base topogràfica i ortofotografia de l'ICC

Itinerari original de Ramon Ribera-Mariné, actualitzat per Jordi López Camps

Ruta 2 Monistrol de Montserrat - can Maçana

Per a facilitar la comprensió de la guia i la comoditat de l'itinerari s'ha dividit en trams. Els trams són:

Tram 1: Monistrol de Montserrat – monestir de Montserrat

Tram 2: Monestir de Montserrat – torrent de Migdia

Tram 3: Torrent de Migdia – coll de Port

Tram 4: Coll de Port – can Maçana

Cada indret que té un punt horari està numerat i consta en els mapes del quadern, mapes i ortofotografies.

Tram 1: Monistrol de Montserrat – Monestir de Montserrat

- 1 **0 min** Sortim de l'estació de Monistrol-Enllaç del FGC (155 m). Baixem cap a l'esq., resseguint-ne la paret, de baixada, pel carrer de Salvador Espriu, relativament estret i freqüentat.
- 2 **2 min** Arribem per un extrem a una plaça allargassada: aparcaments de cotxes! La creuem per l'extrem on hem arribat en direcció al riu. Indicador: Parc fluvial. Emprenem el camí carreter de l'esq., que en tres llaçades baixa pràcticament fins al nivell del riu.
- 3 **4 min** Camí de la Salmorra, pista de servei per a la conducció de les aigües procedents de les mines de sals de la regió del Bages, que segueix en aquest

Monistrol de Montserrat

© Foto: J. Nuet Badia

Ruta 2 Monistrol de Montserrat - can Maçana

El pont gòtic de Monistrol de Montserrat que va fer construir el prior de Montserrat Bernat Escarrer, al segle XIV

© Foto: J. Nuet Badia

indret el riu, ací molt ample i encalmat, ja que som a tocar d'una resclosa. La seguim cap a l'esq., en el sentit de les aigües. Bancs i llocs de pesca. A l'inici, a l'altra riba, inaccessible per les aigües, hi ha una fàbrica d'aspecte exterior trodat, i després cases; al cap d'una mica ens apareix l'Hostal de Monistrol; finalment avancem paral·lels a la C-55, força sorollosa, malgrat la distància i la remor de les aigües.

La roca de conglomerat erosionada per l'aigua a la llera del Llobregat, sota la resclosa de Cal Comes

© Foto: J. Nuet Badia

Poca estona després de passar la resclosa de Cal Comes, entrem a la zona d'influència de la de Can Gomis, que trobarem més avall, de manera que el riu és normalment força ample. En temps d'emigració d'aus o de nidificació, és un bon lloc d'observació ornitològica. Deixem algun camí a l'esq., que va a alguna partió; ens cal avançar sempre paral·lels al riu.

4 23 min Cruïlla, a la dr., a la zona de pesca, i a l'esq., a l'estació depuradora de Monistrol i de Montserrat. Passem ran de la resclosa de Cal Gomis i, després, vora el que un dia fou colònia fabril de la fàbrica homònima, actualment recuperades i renovades, poste-

Ruta 2 Monistrol de Montserrat - can Maçana

El riu Llobregat sota la colònia Gomis. El color terrós de l'aigua ens indica que porta aigua procedent de pluges tempestuoses

© Foto: J. Nuet Badia

riorment apareix la fàbrica d'aspecte extern igualment tronat, com l'anterior. A notable altura creua el riu una línia elèctrica de baixa tensió. Font de l'Esquerà, arranjada pel Club Muntanyenc Monistrolenc el maig del 2008, a l'esq. del camí, voltada de bardisses.

Una cabina de l'aeri de Montserrat, que amb el seu color groc ha esdevingut una imatge ben típica de Montserrat

© Foto: J. Nuet Badia

5 37 min Just abans d'arribar sota l'altiu pont de l'Aeri, davant per davant de la vall Mala, que migparteix el massís de Montserrat i per la qual puja l'aeri, deixem la pista i per l'esq., ens enfilem per un corriol rost i brut de tota mena de runa: fletxes grogues i senyals verds i blancs que seguirem fins al monestir. En dues llaçades arribem a l'ampla plaça d'aparcament de l'estació de l'Aeri de Montserrat.

6 40 min L'estació de Montserrat-Aeri (FGC) i la inferior de l'Aeri de Montserrat queden a l'esq. Enfilem, encarats al torrent de Santa Maria, el pont de l'Aeri, estret, i que travessa el riu Llobregat a considerable altura.

Ruta 2 Monistrol de Montserrat - can Maçana

Vista general de la colònia Gomis. A la part superior l'església i les antigues escoles, ara convertides en restaurant. Al costat de la carretera els habitatges dels obrers i, al costat del riu, la fàbrica

© Foto: J. Nuet Barja

7 43 min Arribem on la transitada C-55, d'Abrera a Manresa, entronca amb la tranquil·la B-112, que, resseguint la base de Montserrat, pel torrent de la Salut va a Collbató. Seguim la primera vers el NE, de pujada, per la voravia dr. (en el sentit de la marxa dels cotxes), però a la banda exterior de la tanca de protecció, on hi ha un corriol. Rètols del canvi de comarca: sortim del Baix Llobregat i entrem al Bages. En acabar-se el senderó travessem amb extrema prudència la carretera: hi ha molt trànsit, i els cotxes no van sempre a la velocitat reglamentària (!).

8 47 min Caseta de l'Estació de tractament d'aigua potable de Montserrat, ja a la vorera esq. de la carretera (136 m). Iniciem el **camí de l'Aigua**, nom que té el tros d'itinerari fins a trobar-se amb el camí de la Cova, ja que va seguint aproximadament els tubs d'aigua potable que proveeixen, entre altres llocs, el santuari de Montserrat, i les torres metàl·liques d'una de les línies d'electricitat del monestir, útils per a orientar-nos en algun moment; arrenca just després de la primera casa.

En els primers metres de desnivell, pertot arreu hi ha camins que van a petites partides. Hem de seguir les marques de pintura groga. Ens caldrà pujar alguns marges. Deixem, doncs, la carretera pujant una rampa protegida per una barana. A la dr. queda l'antic nucli de la colònia Gomis amb la bonica **església del Roser** a imitació del romànic. A partir d'ací haurem d'anar seguint les tres primeres torres metàl·liques de la línia elèctrica, avançant en ziga-zagues (segons les possibilitats, hom pot enfilarse més o menys directament). Els senyals

Ruta 2 Monistrol de Montserrat - can Maçana

El camí de l'Aigua en el tram de cornisa sota el camí de Dalt de les Canals. En el fons es veuen les cases del barri de l'estació de Monistrol de Montserrat

© Foto: J. López Camps

groc i els verds i blancs ens orienten. Hi ha alguna graonada llarga, sobretot al darrer moment.

- 9 **54 min** Passem a l'esq. de la segona torre; la primera és al costat mateix de la carretera. Hi tornen a haver un parell de passos llargs en ascendir una graonada, i uns metres de cornisa aèria.
- 10 **1 h 1 min** Som ja al mateix pla, a l'esq. de la tercera torre. Ens dirigim a l'esq. amb amples giravolts, fins a arribar al peu d'un petit cingle.
- 11 **1 h 9 min** Després de creuar els tubs de l'aigua, iniciem el flanqueig de la cornisa (N, dr.), fins que sigui possible de continuar la pujada. Hi ha algun pas que pot ser molest per a les persones poc habituades a aquest tipus de muntanya, més ara que la vegetació hi és escassa (de baixada, a més, cal mirar obligatòriament al buit!). Després d'una llaçada llarga per damunt del rocam, el camí es fa més amable.

A mesura que ens elevem, la visió es fa més i més àmplia: pel damunt de la carena del Cul de la Portadora i de coll de Cabra, la serra de l'altra part del riu, van traient el cap els cims de la serra de l'Obac i de la Mola de Sant Llorenç del Munt, i, més a prop, el poble de Vacarisses.

- 12 **1 h 20 min** Camí de Dalt de les Canals, molt ample (380 m). El seguim de pujada, en direcció S (esq.). Els tubs tornen a aparèixer a l'esq. de la pista. Passem pel costat de la quarta torre de la línia elèctrica. Un ampli giravolt ens orienta altra vegada cap al N. En la punta del revolt mateix deixem, mig esborrat,

Ruta 2 Monistrol de Montserrat - can Maçana

Inici de la canal que puja de l'estació elevadora intermèdia de la Aigües de Montserrat a les Baranes

© Foto: J. López Camps

el carrerany, actualment quasi del tot embrossat, que condueix al Forat Xic, a l'extrem del relleix del massís.

13 1 h 27 min Estació elevadora intermèdia de les Aigües del Monestir, 425 m. Deixant la caseta de les bombes a la dr. ens enfilem per amples gronades de ciment que al cap de poca estona esdevenen estretes, a vegades amb barana, útil especialment a la baixada, que ens menaran imprevisiblement per una canal molt dreta i estreta.

14 1 h 33 min Estem situats prop del coll del Tossal de Mullapans (el Cap del Gat), sota de la cinquena torre de la línia elèctrica (510 m). Emprenem, pel que momentàniament és el darrer tram de graons, la direcció NW, de pujada.

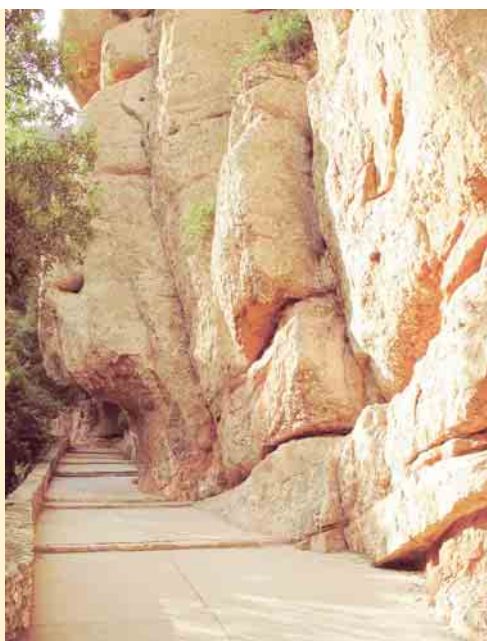
Al davant tenim la graciosa agulla de la Trona, també anomenada per alguns el Dau del Monestir, per distingir-la de la de la Portella, a l'extrem occidental del massís. Deixem a mà esqu. (S) rastres d'un camí avui absolutament perdut, que conduïa al segon misteri de Dolor del Rosari Monumental del camí de la Cova pel Malgraó: passos barrats.

15 1 h 38 min Se'ns uneix a la dr., pel NW, l'anomenada drecera dels Tres Quarts de Monistrol (500 m).

Pal indicador i senyals de totes menes: verds, vermells amb punt blanc (de la travessia Matagalls – Montserrat) i vermell i blanc, dels GR. Seguim amunt cap a l'esq. (N-NE), ben aviat per costerudes escales (de tant en tant apareixen les conduccions d'aigua), que ens menen a les Baranes, un collet entre la roca dels Corbs o pla de les Bruixes (esq.), damunt del qual destaca un vistós pal d'electricitat metàl·lic i el cos del massís amb un penya-segat considerable.

16 1 h 51 min De sobte el paisatge canvia totalment, entrant a l'ampla vall Mala. El corriol esdevé més ample i des-emoquem pocs instants després al camí de la Cova, cimentat. Pal indicador (620 m).

El camí de la Cova a l'indret del Dosser

© Foto: J. Nuget Badia

Ruta 2 Monistrol de Montserrat - can Maçana

Sant Domènec de Guzman, una escultura de Josep M. Subirachs al camí de la Santa Cova

© Foto: J. Nuet Badia

Seguim a la dr. l'ample camí amb forta pujada, mal dissimulada per la perspectiva per sota del **Dosser** característic (W). Tub de les aigües residuals del complex de restauració del Santuari, que està al damunt (dr.). A l'esq., estàtua de **Sant Domènec**, obra de l'escultor Josep M. Subirachs en el vuitè centenari del seu orde, molt adaptada al paisatge, ja que en aquest conjunt sembla en tot, per la forma i pel color, un monòlit més. Seguim la tanca de la via del cremallera, que ací surt del túnel dels Apòstols.

17 1 h 56 min Deixem a l'esq. l'estació superior de l'Aeri, que connecta també el santuari amb els FGC. Per unes escales, al costat d'un petit monòlit a l'excursionista Mn. Jaume Oliveras, que el 1904 ideà la travessa Matagalls – Montserrat.

Una visió del monestir de Montserrat des de la plaça de la Creu, a primera hora del matí

© Foto: J. Nuet Badia

Ruta 2 Monistrol de Montserrat - can Maçana

18 2 h Arribem a la plaça de la Creu (706 m), al costat de l'estació del cremallera de Montserrat.

La font del Portal i el cedre del Líban de la plaça de l'abat Oliva, que va plantar el P. Bonaventura Ubach, monjo de Montserrat i estudiós de la Bíblia i de l'Orient Mitjà

© Foto: J. Nuet Badia

Seguint la mateixa direcció, per l'únic carrer transitable en cotxe pugem, ran de la creu de Sant Miquel de Josep M. Subirachs, a la plaça de l'abat Oliva: edificis de les cel·les (apartaments), a banda i banda, i tenda de queviures i bar, sota d'un preciós exemplar de cedre del Líban plantat fa molts anys pel pare Bonaventura Ubach (710 m).

Tram 2: Monestir de Montserrat – torrent de Migdia

19 2 h 2 min De la plaça de l'Abat Oliva continuem cap a ponent per les escales de l'esquerra de la nova font de la plaça. Aquesta font substitueix l'antiga font del Portal, feta malbé pels aiguats del juny del 2000. Havent creuat el carrer superior, continuem pujant més escales. Arribats a l'inici del camí del Via Crucis monumental (entrada a l'esq.), travessem per un pont de fusta el torrent de Santa Maria o vall Mala, com anomenaven antigament el principal curs d'aigua del massís. A l'esquerra queda la Pedrera, ara abandonada, i actualment inici del nou col·lector que canalitza les aigües d'aquest

El bassal dels Coloms, un antic safareig esculpit, a la roca de conglomerat

© Foto: J. Nuet Badia

Ruta 2 Monistrol de Montserrat - can Maçana

Les escales que permeten superar el pas dels Francesos

© Foto: J. López Camps

torrent, que en temps de pluges abundoses baixa impetuosament.

Situats a la falda dreta de la muntanya, no la deixarem en tota l'estona fins al pla dels Ocells, fora d'un moment en què, després de travessar un bonic pont de fusta, pugem un petit grau per l'altre vessant. L'indret inicial s'anomena **escales dels Pobres**, en record del cementiri homònim, que a la seva antiga base hi havia per a enterrar els pelegrins que morien a Montserrat.

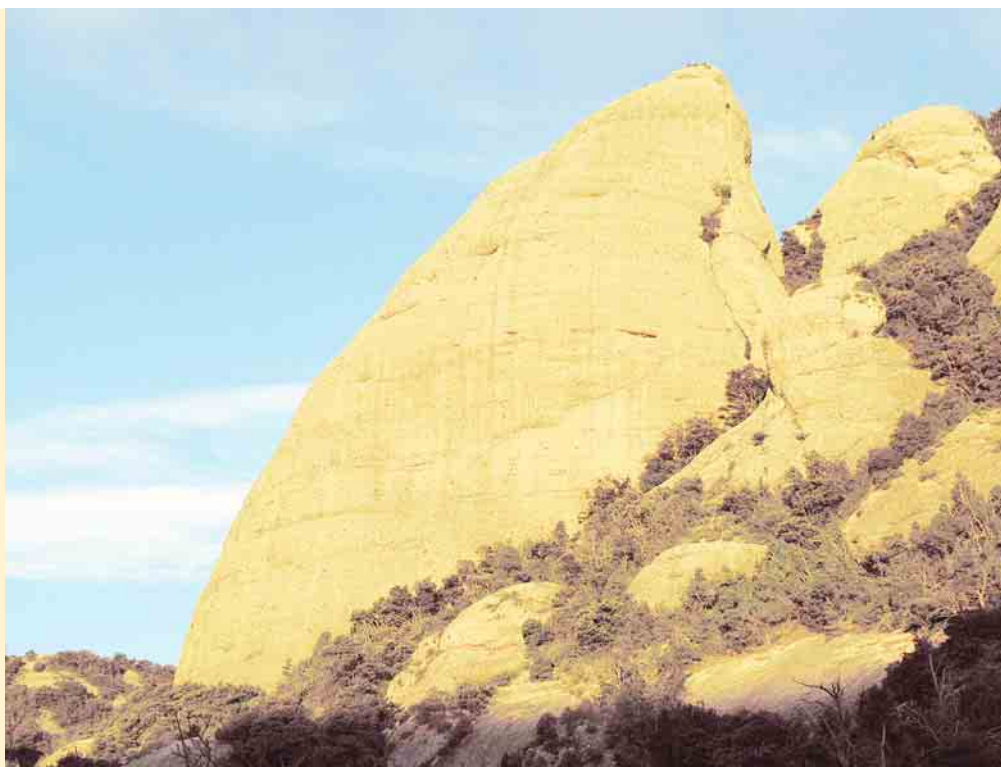
Pocs minuts després passem pel costat del **bassal dels Coloms** (safareig no aprofitable, si no brut de deixalles) excavat a la roca.

20 2 h 15 min Havent sortit del llit

del torrent, i després d'algunes ziga-zagues, passem un trauc entre roques, enmig de les quals s'enfila l'escala: el **pas dels Francesos**, abans anomenat Estret de Gibraltar o Trencabarralons. A la sortida del pas ja es veu al fons, a l'esquerra de l'observador, la impressionant mola de la Panxa del Bisbe.

21 2 h 20 min Després d'uns pocs metres plans, el camí torna a pujar per escales en curtes marrades fins a la **plaça de Santa Anna**, petit replà amb

La roca coneguda com a Panxa del Bisbe, tenyida de color groc pel sol ixent

© Foto: J. Nuet Bardis

Ruta 2 Monistrol de Montserrat - can Maçana

El monòlit de l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre

© Foto: J. López Camps

camins a les quatre direccions.

En una primera cruïlla es troba el camí del GR (senyals vermells i blancs que trenquen cap a la dreta). Pal indicador (875 m).

Seguint en la direcció de la nostra marxa, a la dreta i a terra es veuen dos senyals borrosos: un pas barrat de GR, blanc i vermell, i un altre de groc. Immediatament trobem una nova cruïlla de camins. A l'esquerra queda un camí marcat amb un senyal groc i blanc; és el camí de l'ermita de Santa Anna i PR C-19, que porta al Pla de les Taràntules i a l'estació superior del funicular de Sant Joan. Sense fer cas al pas barrat groc i blanc del PR emprendem el camí que, pujant cap al NW, continua per la banda esq. del torrent més important de Montserrat, fins

a passar per sota de la grossa roca de la Panxa del Bisbe, visible ben aviat. Al seus peus s'inicia una curta baixada; sempre per escales i trams ben consolidats es passen uns indrets emboscats.

- 22 **2 h 30 min** Deixem un petit corriol a la dr. (940 m).
- 23 **2 h 31 min** **Pla dels Ocells** (930 m). Arribem al llit del torrent de Santa Maria deixant a la dreta un monòlit de pedra de l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre amb un fragment del *Benedicite*, càntic del llibre de Daniel, al·lusiú a l'indret: *Benedicite omnes volucres Domini Domino*. S'intueix en la part superior que algú hi ha escrit que hi ha 1.026 graons (!). En el centre del pla hi ha un indicador. Camins en totes direccions. Hi ha dos camins a l'esquerra que no hem d'agafar. Un és un corriol que porta enfilant-se al camí nou de Sant Jeroni i l'altre és un camí traçat que s'uneix més avall amb el PR C-19. Cal agafar el camí que assenyala l'indicador. És un camí que passa a pocs metres a l'esq. del llit del torrent de Santa Maria. El paisatge canvia totalment: fins ací la tònica era de rocam i escales, ara el camí es transforma en un bonic túnel d'alzinar muntanyenc molt ben preservat. Passem una carbonera.
- 24 **2 h 37 min** **Pla dels Escurçons**, antiga carbonera al fons del torrent, al mig del camí, en un recolze de la muntanya. Des de les clarianes, la majoria antigues carboneres que es poden reconèixer sovint pel negre estèril de la terra, podem veure els cims de la muntanya apuntant entre els arbres.
- 25 **2 h 49 min** Després d'apartar-nos del llit del torrent i tornar a trobar unes quantes escales, retornem al seu buc, a l'indret de les basses de Sant Antoni,

Ruta 2 Monistrol de Montserrat - can Maçana

El dens
alzar que
cobreix la
vall del
torrent de
Santa Maria

© Foto: J. Nuet Badia

unes petites conques excavades a la roca que guarden l'aigua de la pluja durant uns quants dies, tot i que sovint estan plenes de còdols.

Atenció! No hem d'agafar el camí excavat a la roca (esq.); tot i que és més ample que el nostre, s'enfila cap al camí nou de Sant Jeroni.

Poc després passem per sota de la característica roca del **Cap de Mort** (dr.) i a l'esquerra sobresurt el **Cigronet**.

26 2 h 56 min Trobem a la dr. (SE) el camí que ve de la serra de les Lluernes (1.040 m).

27 2 h 58 min Després d'una forta pujada en llaçada, per una graonada amb travesses de fusta i sortint aparentment del torrent, anem a trobar el **camí nou de Sant Jeroni** procedent de Sant Joan per la serra de l'Alzina de les Papparres (1.050 m). Pal indicador.

En fer l'itinerari en sentit contrari, cal vigilar a no passar de llarg aquest trencall que ens fa baixar al torrent, altrament, sense adonar-nos-en, seguint un camí turístic més clar, anirem a parar a l'estació superior del funicular de Sant Joan, al pla de les Taràntules.

Canviem d'ambient, ja que passem d'estar coberts per un sostre boscós, a fruit d'una vista oberta de part del massís.

Fent un ample revolt, de pujada, per camí cimentat, ens tornem a situar al buc del torrent de **Santa Maria**, al vessant esq., en una vall oberta, entre l'**Albarda Castellana** (esq.) i el **Moro** o el **Montcau** (dr.), que podem contemplar des de sota mateix. Pas amb terra de pedra i baranes de fusta.

Ruta 2 Monistrol de Montserrat - can Maçana

La capella de Sant Jeroni

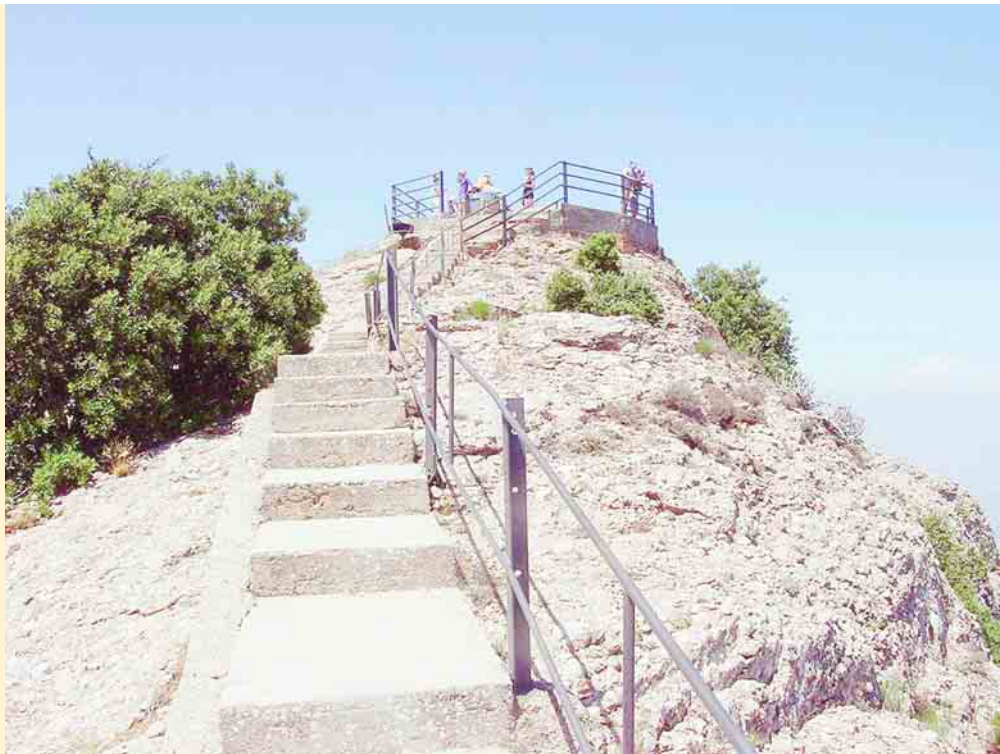

© Foto: J. López Camps

- 28 **3 h 3 min** Continuant el nostre camí, travessem un petit trauc entre roques al fons del torrent, que ens endinsa en una zona boscosa d'alzinar muntanyenc, d'aparença notablement menys selvàtica.
- 29 **3 h 10 min** Capella de Sant Jeroni (cobert útil, sobretot en cas de mal temps!), en el coll del Pou de Gel, entre el cim més alt de la muntanya i el Moro. A la dr. (E), l'antiga estació superior de l'aeri de Sant Jeroni, utilitzada per a concentrar-hi els repetidors de telefonia i de comunicacions en general, al costat de la qual hi ha un heliport. Ens dirigim, doncs, cap a l'esq. (W). Abans d'un recolze del camí i passat un vistós desguàs del que havia estat **restaurant de Sant Jeroni**, actualment desaparegut, comença entre la vegetació el camí dels Francesos, pel qual prosseguirem després de pujar al cim, que és a tocar: pedró (esq.).
- 30 **3 h 14 min** Esplanada pedregosa que protegeix la cisterna de l'antic **restaurant de Sant Jeroni**, i on abans de la destrucció napoleònica i els desastres següents del segle XIX, hi havia l'ermita homònima, que era la més alta de la muntanya i la més allunyada de la civilització, destinada a provar els candidats a ermitans. Deixem a l'esq. un bonic **mirador** amb un monòlit dedicat a mossèn Cinto Verdagué (Folgueroles, 17 de maig de 1845 – Vallvidrera, 10 de juny de 1902), poeta insigne del massís montserratí i de la seva marededéu, instal·lat ací pels excursionistes el 1956, vistes les dificultats de fer-ho en un indret més assequible. Petita plataforma heliport. Pugem per una escala de ciment la gropa aèria i sovint ventosa de la muntanya; passamà.

Ruta 2 Monistrol de Montserrat - can Maçana

El cim de Sant Jeroni, punt més elevat de Montserrat

© Foto: J. López Camps

31 3 h 19 min Cim de Sant Jeroni, l'antic Tabor dels ermitans, on hi havia l'oratori de Santa Maria la més Alta: 1.236 m. Taula d'orientació amb els principals punts visibles, en un dia clar, ja que la vista sobre les planes veïnes, i en general sobre tot Catalunya, des dels Ports fins al Canigó, a més dels punts dels Pirineus centrals, i més rarament la serra de Tramuntana de Mallorca, és excel·lent, si bé un cim bessó d'igual altitud a l'W, on hi ha el vèrtex geodèsic, li tapa part de la visibilitat.

Baixem per les mateixes escales que hem pujat tenint als nostres peus la plana del Baix Llobregat i l'Anoia. Petit heliport.

Vista des del cim de Sant Jeroni cap a la ciutat de Manresa, amb el Pirineu al fons: les Penyes Altes del Moixeró, la Tosa d'Alp i el Puigllançada

© Foto: J. Nuet Badia

Ruta 2 Monistrol de Montserrat - can Maçana

Una pinassa
(*Pinus nigra*
ssp.
salzmannii)
sobresurt de
les alzines
en el coll de
les Pinasses

© Foto: J. López Camps

32 3 h 23 min De nou passem per l'antic restaurant de Sant Jeroni i pel peu del mirador de mossèn Cinto Verdguer, ara a la dr.

Després d'un tancat revolt a l'esq. deixem el camí principal amb restes de cimentat, per un senderó rost, però relativament clar (dr., S) entre vegetació, que ressegueix la carena. És l'anomenat camí dels Francesos (1.145 m).

33 3 h 27 min Les Pinasses (1.142 m), coll entre l'Albarda Castellana, al davant (S), i el cim de Sant Jeroni, més llunyà, d'on baixem, amb bonics exemplars d'aquesta espècie arbòria, rara en aquest indret del massís, restes pretèri-

tes, doncs, d'un estadi vegetatiu de clima eurosiberià, més fred.

Deixant el camí que baixa a l'esq., que va directe vers el camí Nou de Sant Jeroni, pel qual hem pujat, descendim pel de la dr. (SW) per una espessa vegetació. Abandonem ja el Montserrat dels turistes, per tastar el que resta del més salvatge: cal ser conseqüents i no fer soroll, ni llençar deixalles, ni degradar el sòl. Hi ha unes marques grogues que ens acompanyaran un bon tros de l'itinerari

34 3 h 35 min Resseguim primer l'Albarda Castellana (esq.), i després, imperceptiblement, ens situem en una careneta entre el torrent dels Bugaders (esq.), en aquest indret poc profund, una vall fòssil hidrogràficament afluent

del torrent del Pont, invisible des d'ací, i el de Migdia, a 200 m sota els nostres peus, i que podem contemplar encaixonat per la llisa paret del Montgròs i dels Ecos en dues balconades a la dr. Baixem en lleugeres ziga-zagues entre vegetació molt tofuda. Finalment resseguim per la seva banda oriental el Camell de Sant Jeroni, assegut. Aquest indret havia servit de pleta, per això se'l coneix com la Pleta. Al darrer moment, darre el serrat de la Sajolida, en aquest punt més baix que nosaltres, i entre l'espessa vegetació, apareixen les puntes de la part oriental de la muntanya: els Flautats, la Prenyada, les Gorres. Alguns arbres tenen marques vermelles.

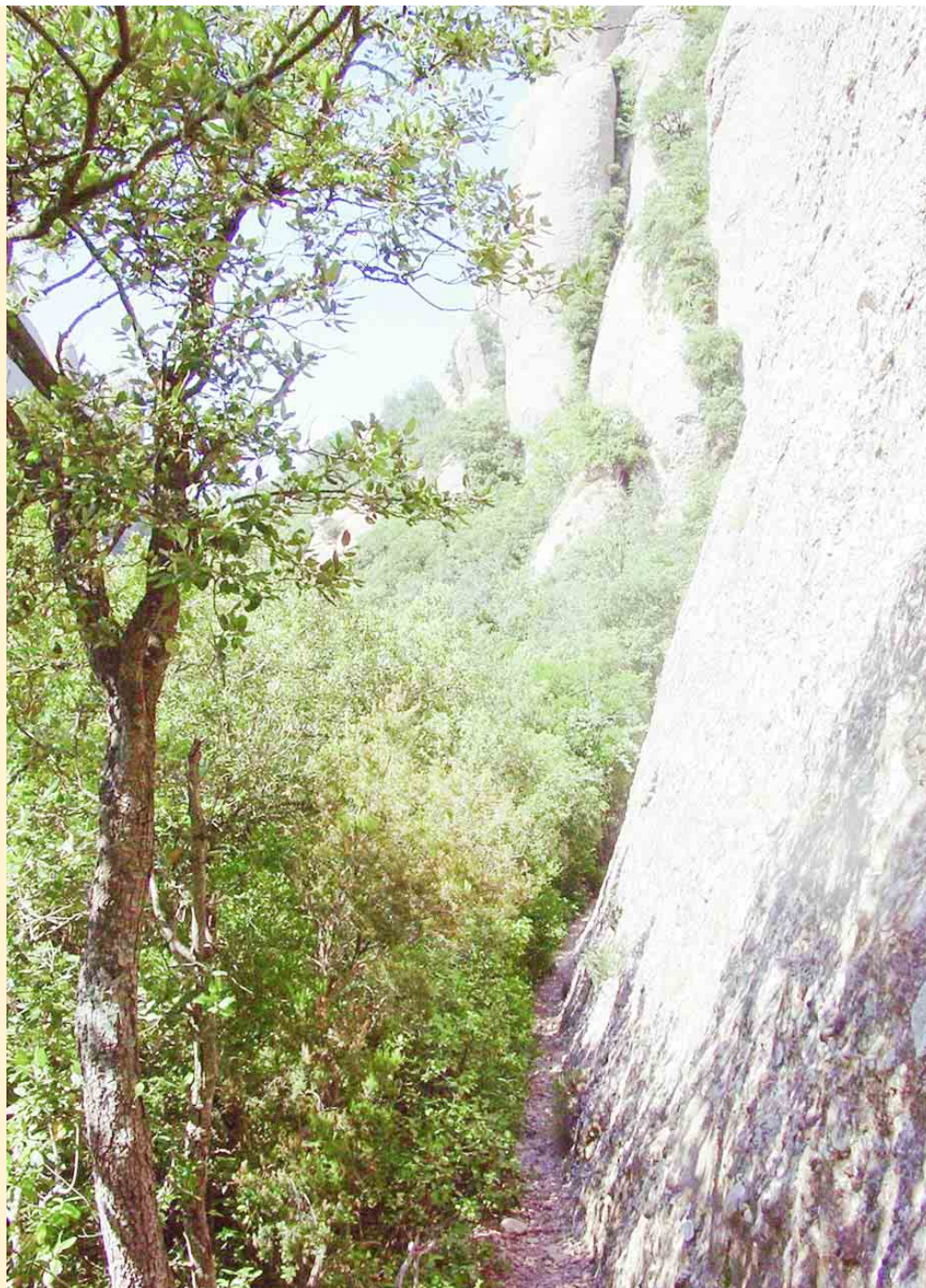
El camí de
les Pinasses
al Camell de
Sant Jeroni

© Foto: J. López Camps

Ruta 2 Monistrol de Montserrat - can Maçana

El corriol contorneja la base de la roca del Camell de Sant Jeroni i davalla cap al fons del torrent de Migdia

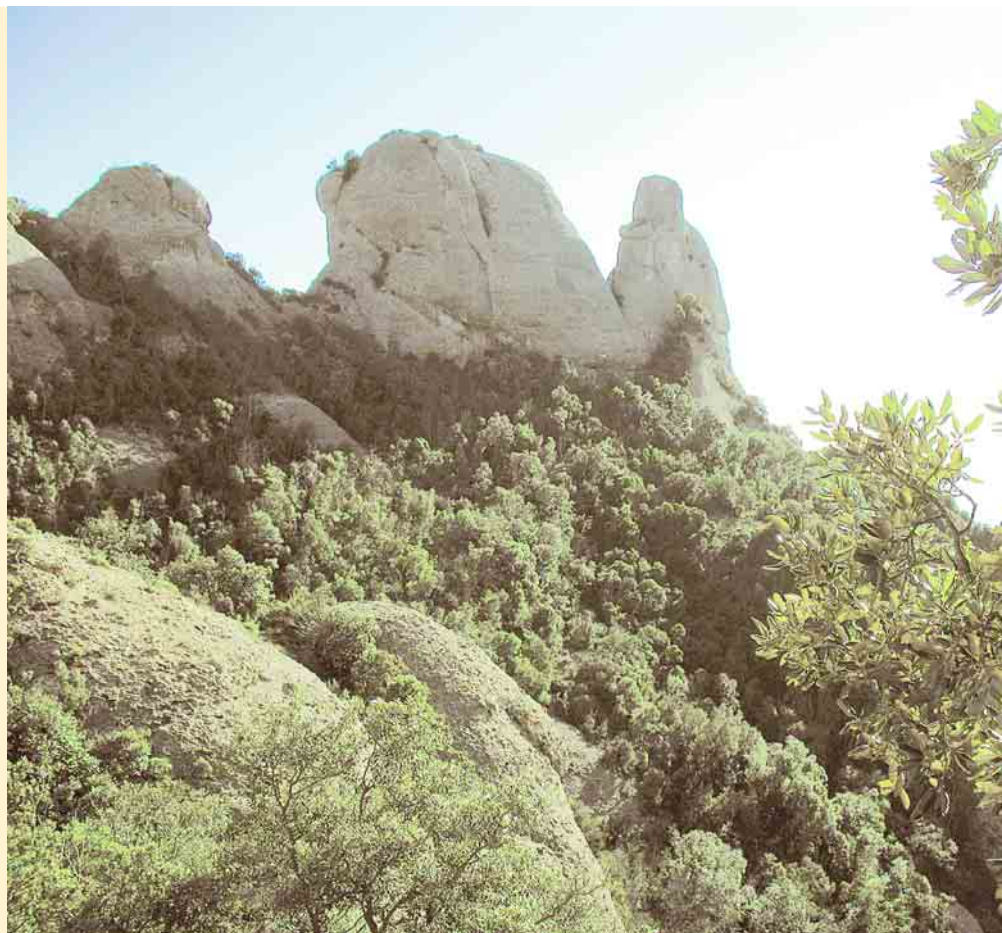
© Foto: J. López Camps

35 3 h 37 min Trencall ran del Camell de Sant Jeroni. Cal fer atenció a agafar bé el trencall a la dr., altrament ens trobarem ràpidament i sense voler al coll de l'Ajaguda, camí dels Francesos avall.

Aparició de marques grogues i blanques. Contornegem el Camell; el camí queda un moment esborrat per un curt esquenall relativament inclinat de roca, que cal flanquejar sense problemes, fins que virem bruscament al N, tot enfonsant-nos ja a la conca del torrent de Migdia per dins de bosc. El camí queda completament interceptat per un gran bloc després fa una vintena d'anys, que ens

Ruta 2 Monistrol de Montserrat - can Maçana

La silueta de la roca del Camell de Sant Jeroni des del camí cap al torrent de Migdia

© Foto: J. Nuet Barja

caldrà saltar. Resseguiu les sinuositats de la muntanya, en contínua baixada, més endavant molt forta, fins a un torrent.

36 3 h 47 min En creuar un torrent força esbaldregat pels aiguats del 2000, posem momentàniament punt final a la baixada. Iniciem una franca pujada, primer per bosc, i després, en sortir-ne, per un claper de pedra compacta però relativament dreta: els senyals de pintura són útils per a saber que avancem en la direcció correcta.

37 3 h 52 min Collet (1.036 m), al final del serrat del Gegant Encantat, pràcticament al mateix nivell del pas del Camell: hem fet, doncs, bruscament una gran sifonada. Esplèndida clariana enmig del bosc espès pel qual transitem, visió cada cop més vertical sobre el cordó que formen el Montgròs i els Ecos, més a l'W, i el Camell dels Ecos, les dents de les Talaies i el cim de Sant Jeroni, rere el Gegant Encantat, més al N.

Abandonem el collet per la banda oposada a l'indret de l'arribada i ens dirigim per la vall principal del **torrent de Migdia** vers les Talaies (N), que estan a la carena dorsal del massís. Ondulant amb tendència a baixar, normalment d'una manera relativament suau, tot i que també hi ha alguna pujada, per un camí més embrossat, resseguiu la paret sud-occidental del conjunt Sant Jeroni – Gegant Encantat. Bonica balconada aèria!

Ruta 2 Monistrol de Montserrat - can Maçana

Tram 3: Torrent de Migdia – coll de Port

38 4 h 3 min Collet meridional de la Talaia Superior. Baixada forta però curta i sovint relliscosa per un terreny aixaragallat.

39 4 h 7 min Fons del torrent de Migdia. Cruïlla amb el camí que hi baixa des del coll homònim (975 m). Hi ha un senyalització que indica aquest indret. Seguim el camí torrent avall (esq.), ara cap al S, per una sendera dreta i desfeta. Cal esforçar-se a avançar pels rastres del camí, tant per a evitar les petites dificultats, com per a no degradar el terreny, intensament remogut per l'avinguda del

La font de la Cadireta, una petita font de clot, al peu d'un cingle en el camí del Montgròs

© Foto: J. López Camps

juny del 2000, i que està essent colonitzat de nou per l'esbarzerar. Fites i senyals de pintura escadussers que orienten la pronunciada baixada. Algun cop, a la dreta, poden trobar-se fites que indiquen aproximacions dels escaladors.

40 4 h 13 min L'indret de l'antiga carbonera al fons del torrent de Migdia és ara una clariana ocupada per una frondosa bardissa. A la dreta es troba la cruïlla que ens menarà al Montgròs (935 m), al fons de la clariana, i un rètol de fusta que indica el camí cap als Plecs del Llibre.

Deixem, doncs, a l'esq. (S) el camí del torrent: rètol, 940 m, aproximadament. Ens enfilem per la banda dr. del torrent, en direcció oposada a la que dúiem, per pujar de seguida per una rampa de pedra, forta i relliscosa, fent una curta ziga-zaga, per una zona densament boscosa.

41 4 h 16 min Font de la Cadireta: cisterna destruïda amb insistència al peu del penya-segat. Després del pas de pedra, el camí s'orienta cap a la canal de la Salamandra.

42 4 h 17 min Avancem de nou cap al S, flanquejant a considerable altura el torrent de Migdia, primer per dintre d'un espès bosc d'alzines, després pujant per dins d'un impressionant trau de

L'impressionant trau de roca pel qual el camí del Montgròs supera una cinglera

© Foto: J. Nuret Badia

Ruta 2 Monistrol de Montserrat - can Maçana

Vista que es
te des del
Montgròs
mirant cap a
Sant Jeroni

© Foto: J. Nuet Badia

roca; en sortir-ne, després d'una cornisa aèria, ens fem novament al bosc —compte a no desviar-se, sobretot de baixada, per les canals que creuen transversalment el camí i que queden penjades damunt del torrent de Migdia—, fins a passar per un segon trauc de dimensions més reduïdes.

- 43 **4 h 26 min** Clariana a la carena meridional de la **Salamandra**. A partir d'ací canviem de direcció (NW), sempre de pujada, passant ara per bosc, ara per clapers de roca pelada. D'ací s'albira ja a ponent el Montgròs i la roca Plana dels Llamps. El camí passa per un tram de roca pelada. Unes petites fites ajuden a orientar-se cap al torrent que s'albira a l'esquerra de la direcció de la marxa. Es troba un pas barrat marcat amb senyal groc i blanc.

Pocs metres més endavant, just en creuar un torrent que baixa del coll de la Salamandra (entre aquesta agulla i la roca Plana dels Llamps), quan el camí gira de nou al SW, cal evitar el corriol de la dr., mig esborrat, que per ran de l'espaiosa cova del Montgròs (dr.) puja als Ecos per la seva part meridional.

Entrem definitivament en una canal arbrada i dreta que mitjançant giravolts i per algun relliscós tram de pedra nua ens va fent guanyar decididament altura. Per a orientar-se, cal fixar-se en els senyals grocs i blancs pintats en alguns arbres.

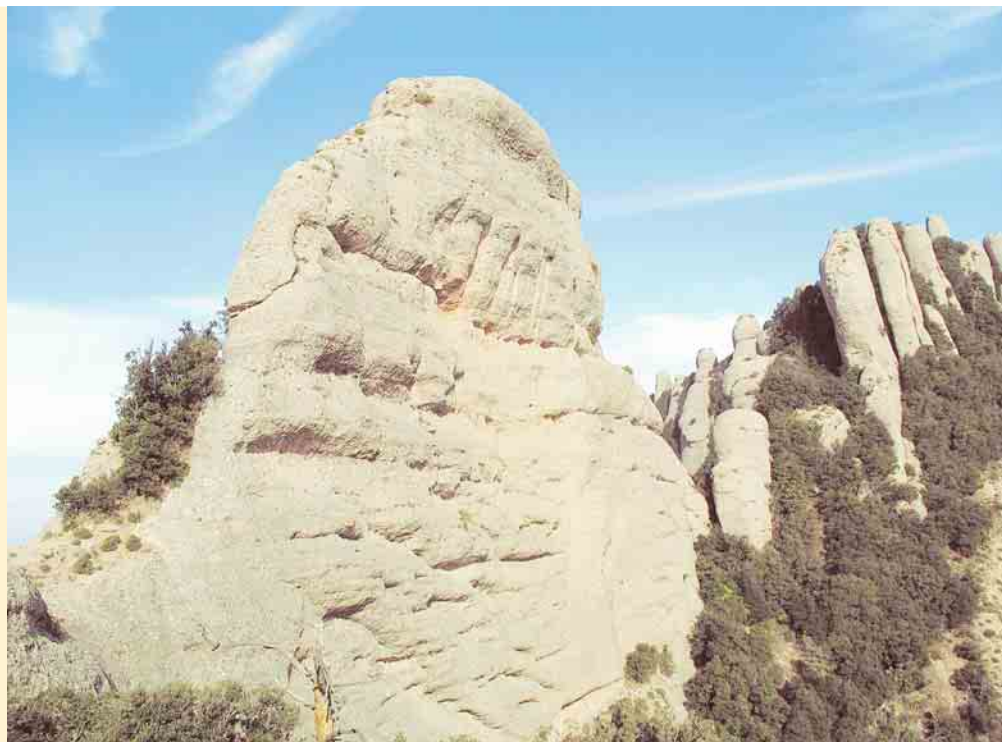
- 44 **4 h 37 min** Coll del Montgròs. A partir d'ací continuem l'ascensió, sense cap mena de dificultat, cap al sud per l'ampla gropa de la carena del **Montgròs**.

- 45 **4 h 40 min** Punta meridional del cim del **Montgròs** 1.133 m. Ampli panorama sobre el massís de Montserrat i sobre la plana veïna. És un dels miradors montserratins més bells.

Reculem per la gropa del cim vers tramuntana, primer per pla i després en descens.

Ruta 2 Monistrol de Montserrat - can Maçana

La roca Plana dels Llamps vista des del Montgròs

© Foto: J. Nuet Badia

46 4 h 43 min Coll del Montgròs. Descendim per una dreta canal, pel vessant oposat a aquell per on hem arribat (esq.). Pintades blaves. Al cap de pocs metres iniciem un flanqueig vers la dr., amb excel·lent vista a occident, pel peu mateix del penya-segat de la **roca Plana dels Llamps**.

Dret coster de roca, amb una corda per a agafar-se, que demana alguna agilitat, ran d'una creu de ferro (dr.) que recorda un antic accidentat que hi perdé la vida. Proseguim planejant cap al N, sempre pel peu de la roca, fins a iniciar una curta pujada.

47 4 h 49 min Trau de roca (coll W de la roca Plana dels Llamps). Forta baixada, primer en la mateixa direcció (N), després virem cap a l'W per una relliscosa canal.

48 4 h 58 min Al capdavall de la baixada, en una carbonera, deixem el sender que mena a la salvatge regió dels Plecs del Llibre i del peu del Montgròs, i can Jorba (esq., SE). Proseguim ara en una baixada més suau, flanquejant de bell nou el coster de la muntanya cap al N. Alguns arbres tenen marques grogues i blanques.

49 5 h 1 min A la punta d'una llaçada deixem a la dr. l'it. que puja als Ecos, amb un pas de cadenes. La vista es torna més local, bo i baixant en ziga-zagues al fons del torrent.

50 5 h 5 min Ja al fons de la coma dels Naps de Dalt, al llit mateix del torrent homònim, trobem el **bassal dels Avellaners** (dr.), aprofitable sols per als animals salvatges de la regió. Iniciem una forta pujada primer per una zona bos-

Ruta 2 Monistrol de Montserrat - can Maçana

El bassal dels Avellaners, un petit marge que recull el fil d'aigua del torrent

© Foto: J. López Camps

cosa, amb graonades entre arrels, i després més rostant, per una llenca de pedra, ben orientats per uns pertinents senyals grocs.

51 5 h 11 min Coll de les Comes, pas petri al NE de la imponent i esvelta roca del Cilindre. Flanquem per la cornisa de roca, per sota mateix de l'agulla, en la mateixa direcció de quan hem arribat al coll (N), però ara ja per la part alta de la coma Cirers, fins que, per un terreny menys inclinat, puguem baixar al camí, que veurem a sota, i que seguirem en sentit contrari (S).

Un rètol a la pedra, a la dreta del camí, ens indicarà per on hem d'iniciar la baixada per la selvàtica canal, molt llarga i forta, fins a situar-nos a la banda dr. del

torrent, primer per bosc, on encara s'aprecia la resta d'una carbonera, i finalment per claps de pedra nua, igualment dreta, i també aquest cop orientats pels útils senyals de pintura groga.

52 5 h 25 min Travessem el torrent, en uns metres més planers, per iniciar una nova pujada, curta aquesta, tot vorejant la roca de la Vella; la vista pren una altra perspectiva.

El coll de les Comes, al qual accedim per una llenca molt inclinada de roca

© Foto: J. López Camps

Ruta 2 Monistrol de Montserrat - can Maçana

Un detall de la cova de les Pruneres

© Foto: J. López Camps

53 5 h 32 min Les Saleres: carena a través de la qual deixem les Comes per entrar a l'ampla clotada de les Grutes. De seguida tornem a entrar a l'atapeït alzinar. Una mirada enrere permet veure l'Esfinx.

54 5 h 36 min El camí passa per la cova de les Pruneres. Antigament, aquesta cova quedava a la dreta del camí, mig amagada uns metres per damunt seu. Aquesta cova, sovint arranjada i condicionada fins per a pernoctar-hi, està sota la característica roca anomenada la Vella. Cal fer atenció al camí veritable, senyalat, evitant els viaranyes que baixen a la clotada. El camí bo no perd altura i va a prop de la paret, tot i que al començament està una mica tapat per la vegetació. El camí millora progressivament. Deixem igualment a la dr., invisible si no fos pels senyals de pintura, el difícil recorregut del pas de l'Esfinx, que cresteja vers els Ecos.

Des de l'entorn de la balma es contempla el coll del Miracle i el coll de Port, on destaca l'agulla dita Cor de Be.

55 5 h 46 min Coll del Miracle. A la dr., també, en un collet secundari ben marcat, per un trauc de roca baixa la relliscosa dreuera del Miracle, un indret que seria millor evitar per la fragilitat del terreny. A la dr. del camí deixem diverses balmetes, sovint també endreçades, que ja d'antic foren refugis dels carboners. El camí, planejant, vira definitivament vers el NE.

56 5 h 53 min Coll de Port (974 m). Prosseguim planejant suaument, ara de pujada ara de baixada, orientats, però, cap al S, d'esquena al coll.

El coll de Port, anomenat sovint erròniament coll de Port, és un dels pocs passos de la muntanya que permet travessar-la

© Foto: J. López Camps

Ruta 2 Monistrol de Montserrat - can Maçana

Tram 4: Coll de Port – can Maçana

57 5 h 56 min A mà dr. passem a tocar de la font de l'Esllavissada, dins d'una gran balma, normalment endreçada i amb aigua, si més no, en un recipient tancat. Rètol autòcton. Bona balconada sobre la regió de l'Esfinx.

58 5 h 59 min A l'esq. deixem el camí que baixa pel torrent de les Grutes (974 metres).

Baixem lleugerament, ara vers el SW, per sota l'agulla Gran del Pas del Príncep; finalment ascendim de nou, tot abandonant definitivament l'ampla capçalera del torrent de les Grutes.

59 6 h 1 min Pas del Príncep: estreta portella entre agulles pètries, quasi a la mateixa altura que el coll de Port. La vista s'obre a ponent. Iniciem una nova baixada per la banda oposada del coll a una nova vall, la del torrent del Lloro.

La font de l'Esllavissada

© Foto: J. López Camps

La roca de la Nina, des de la baixada al torrent del Lloro

© Foto: J. López Camps

60 6 h 4 min De l'extrem N d'un seguit de llaçades (dr.), arrenca el camí, d'entrada clara, que pel difícil pas del Dit (visible a primer terme), puja a la carena entre el Lloro i la Monja, al bell mig de la regió dels Frares Encantats. Prosseguim la baixada per roquissar i per bosc.

61 6 h 9 min Travessem el torrent del Lloro, pel buc del qual puja un camí procedent igualment de la cova de l'Arcada. Nova pujada amb alguna zig-zaga al final, enfilant-nos per l'arbrat vessant.

62 6 h 13 min Collet en un trau de roca (915 m). Avancem planerament amb tendència a pujar una mica, sempre per camí clar, arranjat en algun punt, resseguint la muntanya en direcció dominant SW, fins a passar una nova carena; després girem vers el NW, ara en una lleugera baixada.

63 6 h 23 min Deixem a la dr. (NE) el camí que baixa del coll de les Agulles, la canal Ampla.

Continuem en direcció W per un terreny que ja ens diu que som a prop de la civilització.

Ruta 2 Monistrol de Montserrat - can Maçana

El refugi de les Agulles «Vicenç Barbé»

© Foto: J. López Camps

64 6 h 25 min Refugi de les Agulles «Vicenç Barbé» (890 m), obert i guardat els caps de setmana amb servei de venda de begudes i farmaciola d'urgència. Avancem per una baixada regular, seguint el dibuix dels torrents que baixen de la bella regió de les Agulles encarats bàsicament a l'W.

A partir d'ací caldrà evitar els caminois que pugen als peus de les nombroses vies d'escalada de la inextricable regió de les Agulles.

65 6 h 30 min A l'esq. (S), després de travessar el segon torrentet, de baixada, deixem el camí del Bruc per les Boïgues (855 m).

Iniciem una darrera pujada, resseguint l'estrep de la miranda de les Boïgues.

66 6 h 35 min Després d'un últim torrentet, amb una llaçada, ens enfilem al darrer pas montserratí, la Portella (880 m), un indret típic de l'orografia de la muntanya: entre els arbres ens acomiadem de l'interior del massís, a primera vista sense gaire ordre, format per agulles de tota mena de formes, tancades per les siluetes inconfusibles del Montgròs i dels Ecos.

Baixem per la banda oposada al vessant per on hem pujat, per una canal pètria, curta però molt dreta, que pot oferir alguna dificultat a les persones que no tenen cap pràctica de muntanya, entre la roca Gran de la Portella (S, esq.), i la Petita (N, dr.), menys airosa.

La canal de la Portella

© Foto: J. López Camps

Ruta 2 Monistrol de Montserrat - can Maçana

El collet de Guirló, amb unes quantes pinasses i roures que se salvaren de l'incendi de 1986

© Foto: J. Nuet Barria

Novament ja en sender, girem decididament al NW, ja fora del massís, contornejant les altives parets del **serrat de la Portella** (dr.), la muralla més occidental del massís, pel vessant de la conca del torrent de la Diablera (esq.), que tenim als peus, fins a la seva capçalera, sempre en baixada: senyals grocs.

67 6 h 50 min Collet de Guirló (794 m), on desemboquem en una estreta pista, ara fora d'ús. Pal indicador i senyals vermells i blancs del GR 172. Pineda en recuperació, després dels greus incendis del 1986.

Proseguim vers l'W, allunyant-nos del massís, a la carena que separa hidrogràficament el Bages (dr.) i el Baix Llobregat (esq.), per la pista, en lleugera pujada.

68 6 h 53 min Gran esplanada, que serví d'aparcament furtiu (800 m). A l'esq. (E) arrenca l'ampla pista que baixa per la conca de la Diablera. Seguim encara per la pista carenera (W), planejant pel vessant obac del **serrat de Guirló**.

69 6 h 55 min Collet que ens aboca a la capçalera del clot de l'Home Mort. Deixem el camí principal per pujar, per una altra pista una mica més estreta, en la mateixa direcció que dúiem, però pel solell, a les restes romàniques de l'an-

Ruta 2 Monistrol de Montserrat - can Maçana

Sant Pau Vell, al peu del turó del Castell de la Guàrdia

© Foto: J. Nuet Barja

tiga església de la parròquia de Sant Pau Vell, en procés de restauració; al N de l'església hi ha una font sovint inutilitzada. Més enllà del seu valor arqueològic innegable, l'indret frueix d'una bona panoràmica de les parets occidentals del massís montserratí.

Baixem pel mateix camí de la pujada.

70 7 h 1 min Arribats de bell nou a la pista transversal al collet, on seguim un cop més els senyals vermells i blancs del GR, prosseguim cap a l'esq. (NW) faldejant per l'obaga del turó del Castell de la Guàrdia, en lleugera baixada.

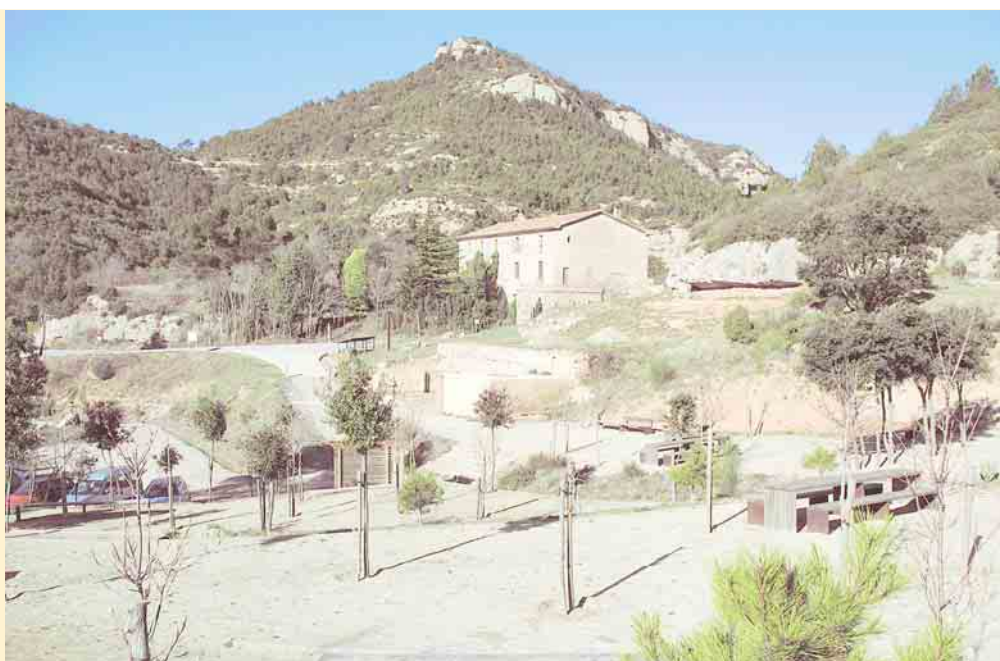
71 7 h 6 min Nou collet, que ens obre per uns moments la perspectiva cap al migdia. Prosseguim avançant ara vers l'W, però amb més franca baixada. Deixem a l'esq. el camí vell de can Maçana, que ve del Bruc.

72 7 h 11 min Còmode pàrquing de can Maçana: arranjat per l'Obra Social de Caixa de Catalunya (2005) amb taules de pícnic i arbreda, ran de les restes de l'antic forn de vidre: 710 m.

La casa, evidentment fortificada per la condició estratègica de l'indret, queda a l'altra banda de la BP-1101.

El GR continua per l'altra cantó de la carretera (cal fer atenció, ja que el trànsit és dens): cal seguir-la uns cent metres, cap al S (vers el Bruc), per a vorejar el clos de la casa.

El coll de Can Maçana

© Foto: J. Nuet Barja

RUTES PEL PARC NATURAL DE LA MUNTANYA DE MONTSERRAT

